

VAIE-ETTEPANEK KAITSEMINISTEERIUMILE

Adressaat:

Kaitseministeerium
Sakala 1, Tallinn
info@kaitseministeerium.ee

Esitaja:

MTÜ Keskkonnasõbralik Lüganuse
Registrikood 80666049
ksvirumaa@gmail.com

Kuupäev: 11.05.2026

Teema: Vaie-ettepanek seoses Kaitseministeeriumi 16.06.2025 kooskõlastusega (Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOV EP ja KSH I etapp)

1. Vaide eesmärk ja kokkuvõte

Käesolevaga esitab MTÜ Keskkonnasõbralik Lüganuse ametliku **vaie-ettepaneku** Kaitseministeeriumi 16.06.2025 antud kooskõlastuse suhtes, millega kooskõlastati Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOV EP asukoha eelvalik ja KSH I etapp **tingimusega**, et elektrituuliku minimaalne kaugus kaitsetööstuspargi REP-ga määratavast Põhja-Kiviõli ala piirist ei tohi olla väiksem kui elektrituuliku tipukõrgus. Meie hinnangul on antud kooskõlastus **ebapiisav**: see ei taga riigikaitse riskide ja drooniohu adekvaatset maandamist lisaks Narva jõe suunale ka Tütarsaarte suunalt. Seetõttu nõuame kooskõlastuse täiendamist ja menetluse peatamist kuni alljärgnevate uuringute ja tingimuste täitmiseni.

2. Põhjendused vaide esitamiseks (peamised puudujäägid)

2.1. Geomeetiline tingimus ei kata tehnilisi riske. Kaitseministeeriumi tingimus (kaugus \geq tipukõrgus) on puhtalt geomeetiline ega käsitle radarivarju, Dopplerimüra, GNSS *multipathi*, raadiosidevarjusid ega turbulentsi — kõik need mõjutavad droonide avastatavust ja tõrjet.

2.2. Puudub nõue tehnilistele uuringutele. Kooskõlastuses ei ole nõutud sõltumatuid tehnilisi uuringuid: 3D radarimudelit, Dopplerianalüüsi, drooniohu riskihinnangut, GNSS-simulatsioone ega väliteste.

2.3. Kumulatiivse mõju hindamine on tegemata. Ei ole nõutud Ida-Virumaa teiste kavandatavate ja olemasolevate tuuleparkide kumulatiivse mõju analüüsi (radarid, lindude liikumised, droonitõrje).

2.4. Puuduvad operatiivsed mitigatsioonid ja järelevalve

Kooskõlastus ei sätesta reaajas seiret, häirekoridore, ajutisi lennupiiranguid ega arendaja kohustusi tehniliste leevendusmeetmete ja järelevalve tagamiseks.

2.5. Merikotka ja Natura nõuded ning KSH puudused

KSH I etapp ja eelhindang ei käsitle piisavalt mõjusid merikotka elupaigale ega Natura aladele ning ei hinda kumulatiivset mõju, mis on vastuolus KSH seaduse ja EL õiguse nõuetega.

3. Nõutavad täiendavad uuringud ja tingimused (konkreetne nimekiri)

MTÜ nõuab, et enne lõpliku kooskõlastuse kinnitamist ja eriplaneeringu jätkamist esitataks ja Kaitseministeerium kinnitab järgmised dokumendid ning tingimused:

1. **Sõjaline radarimõju raport** - sõltumatu 3D radarimudel koos RCS analüüsi ja varjestuskaartidega (20–40 km raadius), Dopplerimüra simulatsioonid ning mõjuanalüüs madallennuseirele.
2. **Drooniohu riskihinnang** - eraldi analüüs FPV, kommerts ja sõjaliste UAV tüüpide avastatavusest; GNSS multipathefektide ja juht/videolinkide katkestuste hindamine; turbulentsi mõju väikestele UAVdele.
3. **GNSS ja raadioside simulatsioonid ning välitestid** – *multipath* simulatsioonid ja välitestikampaania mõõtepostidega või prototüükute abil; tulemused avalikult esitada.
4. **Kumulatiivne mõjuanalüüs** - Ida-Virumaa kõigi kavandatavate ja olemasolevate tuuleparkide koondmõju radaritele, lindudele (sh merikotkas) ja droonitõrjele.
5. **Operatiivsed leevendusmeetmed ja järelvalveplaan** - reaalajas seire, häirekoridorid, ajutised lennupiirangud kriitilistel perioodidel (õppused, kriis), arendaja tehnilised kohustused ja rahaline tagatis leevenduste rakendamiseks.
6. **Sõltumatu ekspertülevaatus** - kõik ülaltoodud uuringud peavad läbima sõltumatute ekspertide ülevaatus ja tulemused tuleb avalikustada enne lõplikku kooskõlastust.

4. Õiguslik alus ja viited

- Planeerimisseadus § 126 lg 2 (riigikaitseliste huvide kooskõlastus).
- Keskkonnamõju hindamise seadus (KSH nõuded ja kumulatiivse mõju hindamine).
- Looduskaitse seadus § 58–60 (I kaitsekategooria liikide kaitse, merikotkas).
- EL õiguse ja Euroopa Kohtu praktika (nt C127/02, C142/16, C258/11) — kumulatiivse ja Natura mõju kohustuslik hindamine.
- Kaitseministeeriumi kiri 16.06.2025 (viide: Meie nr 121/25/2062) — kooskõlastus antud tingimusega, mille täiendamine on vajalik.

5. Konkreetsed nõudmised ja taotlused Kaitseministeeriumile

MTÜ Keskkonnasõbralik Lüganuse palub Kaitseministeeriumil:

1. Tunnistada 16.06.2025 antud kooskõlastus osaliselt ebapiisavaks kuni ülalnimetatud uuringud ja tingimused on esitatud ja kinnitatud.

2. **Peatada eriplaneeringu menetlus** või nõuda vallalt/arendajatelt, et planeeringu edasine menetlemine sõltub uuringute ja leevendusmeetmete esitamisest ning sõltumatu ekspertülevaatuse positiivsest tulemusest.
3. **Nõuda arendajatelt** kõigi ülalnimetatud uuringute läbiviimist sõltumatute ekspertiisidega ning tulemuste avalikustamist.
4. **Määrata tähtaeg** 30 päeva jooksul alates käesoleva vaie kättesaamisest vastuse andmiseks ning 120 päeva jooksul uuringute algatamiseks ja esialgsete tulemuste esitamiseks.
5. **Koordineerida asutustevahelist töögruppi** (Kaitseministeerium, Maa- ja Ruumiamet, Lennuamet, Keskkonnaamet, Lügänuſe vald) uuringute ja leevendusmeetmete hindamiseks.

6. Lisad ja tõendusmaterjal (esitav koos vaidega)

MTÜ lisab käesolevale vaidele järgmised dokumendid:

- Koopia Kaitseministeeriumi kirjast 16.06.2025 (Meie nr 121/25/2062).
- KOVEP KSH I etapi aruanne (viide ja väljavõtted).

7. Lõppsõna ja kontakt

Arvestades Ida-Virumaa strateegilist tähtsust ning kavandatavate tuulikute erakordset kõrgust ja laiaulatuslikku mõju, on vajalik tagada, et planeeringu jätkamine ei kahjustaks Eesti riigikaitselist võimekust, õhuruumi ohutust ega kaitstavaid liike. Käesolev vaie-ettepanek esitab selged ja teostatavad nõuded, mille täitmine on eelduseks lõpliku kooskõlastuse andmiseks.

Palume kinnitada käesoleva vaie kättesaamine kirjalikult ning esitada vastus ja edasised tegevused 30 päeva jooksul. Oleme valmis osalema asutustevahelises töögrupis ja esitama täiendavat tehnilist materjali.

Lugupidamisega

MTÜ Keskkonnasõbralik Lügänuſe

ksvirumaa@gmail.com